

Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie

Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Gemeentelijke Basisschool - Piramide & Tilia te STEENOKKERZEEL

Hoofdstructuur basisonderwijs

Instellingsnummer 12625
Instelling Gemeentelijke Basisschool - Piramide & Tilia
Directeur MIMI PEREMANS
Adres Mulslaan 2 - 1820 STEENOKKERZEEL
telefoon 02-756.55.00
fax 02-254.19.19
e-mail gbs01@telenet.be
website www.gbs-piramide-tilia.be

Bestuur van de instelling Gemeentebestuur van Steenokkerzeel
Adres Orchideeënlaan 17 - 1820 STEENOKKERZEEL

Scholengemeenschap Kastze
Adres Waterleestweg 20 - 1980 EPPEGEM
CLB CLB van de VGC Brussel
Adres Technologiestraat 1 - 1082 SINT-AGATHA-BERCHEM

Dagen van het doorlichtingsbezoek 05-11-2012, 06-11-2012, 08-11-2012
Einddatum van het doorlichtingsbezoek 08-11-2012
Datum bespreking verslag met de instelling 23-11-2012

Samenstelling inspectieteam
Inspecteur-verslaggever Hilde Bosmans
Teamleden Jan Van Eeckhout
Els Ver Eecke
Deskundige(n) behorend tot de administratie nihil
Externe deskundige(n) nihil

INHOUDSTAFEL

INLEIDING	3
1 SAMENVATTING.....	5
2 DOORLICHTINGSFOCUS	7
2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus	7
2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus	7
3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?	8
3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?	8
3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?	8
3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands	8
3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie	8
3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs	8
3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands	11
3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	13
3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?	16
3.2 Respecteert de school de overige reglementering?	17
4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	18
4.1 Professionalisering	18
4.1.1 Deskundigheidsbevordering	18
4.2 Begeleiding	19
4.2.1 Leerbegeleiding	19
5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	22
6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	24
6.1 Wat doet de school goed?	24
6.2 Wat kan de school verbeteren?	24
6.3 Wat moet de school verbeteren?	25
7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG.....	26
7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg	26
7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg	26

INLEIDING

De decretale basis van het onderzoek

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de school

1. de onderwijsreglementering respecteert,
 2. op systematische wijze haar eigen kwaliteit onderzoekt en bewaakt,
 3. haar tekorten al dan niet zelfstandig kan wegwerken
- (zie artikel 38 van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, 8 mei 2009).

Een doorlichting is dus een onderzoek van

1. de onderwijsreglementering,
2. de kwaliteitsbewaking door de school,
3. het algemeen beleid van de school.

Een onderzoek in drie fasen

Een doorlichting bestaat uit drie fasen: het vooronderzoek, het doorlichtingsbezoek en het doorlichtingsverslag.

- Tijdens het vooronderzoek bekijkt het inspectieteam de gehele school aan de hand van het CIPO-referentiekader. Het vooronderzoek wordt afgesloten met een doorlichtingsfocus: een selectie van te onderzoeken aspecten tijdens het doorlichtingsbezoek.
- Tijdens het doorlichtingsbezoek voert de onderwijsinspectie het onderzoek uit aan de hand van observaties, gesprekken en analyse van documenten.
- Het doorlichtingsverslag beschrijft het resultaat van de doorlichting, bevat een advies over de verdere erkenning en wordt gepubliceerd op www.doorlichtingsverslagen.be.

Een gedifferentieerd onderzoek

1. Omdat de onderwijsinspectie gedifferentieerd doorlicht, onderzoekt het inspectieteam in de instelling een selectie van de onderwijsreglementering:
 - een selectie van leergebieden om het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen na te gaan.
Voor elk leergebied onderzoekt de onderwijsinspectie altijd de volgende procesvariabelen uit het CIPO-referentiekader:
 - o het onderwijsaanbod
 - o de uitrusting
 - o de evaluatiepraktijk
 - o de leerbegeleiding
 - een selectie van andere erkenningsvoorwaarden
 - een selectie van overige regelgeving.
2. Om de kwaliteitsbewaking door de school na te gaan, selecteert het inspectieteam een aantal procesvariabelen. Het inspectieteam gaat met de kwaliteitswijzer na of de school voor deze procesvariabelen aandacht heeft voor
 - doelgerichtheid: welke doelen stelt de school voorop?
 - ondersteuning: welke ondersteunende initiatieven neemt de school om efficiënt en doelgericht te werken?
 - doeltreffendheid: bereikt de school de doelen en gaat de instelling dit na?
 - ontwikkeling: heeft de school aandacht voor nieuwe ontwikkelingen?
3. Het inspectieteam onderzoekt ten slotte het algemeen beleid van de school aan de hand van vier procesvariabelen: leiderschap, visieontwikkeling, besluitvorming, kwaliteitszorg.

Het onderzoek naar de hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid

De controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende de bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne van de instelling vindt gelijktijdig met de doorlichting plaats. Deze controle resulteert in een afzonderlijk verslag dat bij het doorlichtingsverslag wordt gevoegd en eveneens verschijnt op www.doorlichtingsverslagen.be.

Het advies

De adviezen die de onderwijsinspectie uitbrengt, hebben betrekking op alle of op afzonderlijke structuuronderdelen van de school. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de school of van structuuronderdelen.
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de school of van structuuronderdelen als de school binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies.
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de school of van structuuronderdelen op te starten.

Bij een ongunstig advies beoordeelt de onderwijsinspectie bovendien of de school de vastgestelde tekorten zelfstandig kan wegwerken.

Tot slot

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve doorlichtingsverslag informeert de directeur van de school de ouders, leerlingen of cursisten over de mogelijkheid tot inzage. Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de school het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de school of zijn gemandateerde tekent het verslag voor gezien. Het bestuur stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De school mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1 SAMENVATTING

De Gemeentelijke Basisschool van Steenokkerzeel bestaat uit de vestigingsplaatsen Piramide in het centrum en Tilia in Melsbroek. In Piramide kunnen kinderen van 2,5 tot 12 jaar schoollopen, in Tilia is er enkel een lagere afdeling. Met haar slogan 'Een startbaan voor het leven' – een knipoog naar de onmiddellijke nabijheid van de luchthaven van Zaventem – geeft de school haar missie weer: jonge kinderen begeleiden in hun ontwikkeling tot wereldburgers van morgen. In aansluiting bij haar visie op onderwijs en opvoeding slaagt de school erin om de kinderen een brede, harmonische vorming te bieden.

Het positief geëvolueerd schoolklimaat zorgt ervoor dat de kinderen zich in een warm en veilig klimaat kunnen ontwikkelen. Met grote inzet leidt de directeur het hele schoolleven in goede banen. De inspectie waardeert de wijze waarop de directeur voeling houdt met alle aspecten van het schoolleven en bereid is om met alle schoolparticipanten in overleg te gaan.

Op basis van het vooronderzoek onderzocht de onderwijsinspectie tijdens deze doorlichting de inspannings- en resultaatsverplichting van de school voor de leergebieden Nederlands en wereldoriëntatie. Daarnaast onderzocht ze ook de kwaliteit van de leerbegeleiding, de deskundigheidsbevordering en het algemeen beleid van de school.

Outputgegevens, documentanalyse, de werkjes van de kleuters, klasobservaties en de gesprekken met de leraren tonen aan dat de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie in voldoende mate worden nagestreefd. Sinds de vorige doorlichting zijn er een aantal waardevolle ontwikkelingsprocessen opgestart: het leerplan vormt een concrete leidraad bij de planning en/of bewaking van het onderwijsaanbod, schoolafspraken zorgen voor een gradatie in de kalenders en pictografische voorstellingen, de leraren werkten gradueel opgebouwde woordenschatlijsten voor de gezamenlijke thema's uit ... De meeste klassen zijn erg gezellig en functioneel ingericht en beschikken over voldoende didactische en verbruiksmaterialen. In dit rijke klasklimaat voorzien de meeste leraren een boeiend en gevarieerd onderwijsaanbod waarbij de kleuters ruime mogelijkheden krijgen om te experimenteren en te beleven. In enkele groepen valt de doelgerichte aandacht voor zelfsturing en zelfinstructie van de kleuters op. Vooral bij de oudere kleuters slagen de leraren erin om naast de aandacht voor de mondelinge taalvaardigheden een stimulerende leeromgeving te creëren waarbij de kleuters op een speelse en geïntegreerde manier in contact komen met ontluikend lezen en schrijven.

In de lagere afdeling tonen outputgegevens voor Nederlands en wereldoriëntatie aan dat de meeste leerlingen de eindtermen bereiken. Voor het leergebied Nederlands voorzien de leraren een vrij evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen van het leergebied. Sinds enige tijd besteden ze meer aandacht aan de deelvaardigheden luisteren en spreken, maar programmeren ze hiervoor nog niet altijd een doel- en leerplangericht onderwijsaanbod. Analyse van de scores voor technisch en begrijpend lezen toont aan dat deze resultaten beduidend lager liggen dan in andere scholen met een gelijkaardige leerlingeninstroom. Met het boekenthema wil het zorgteam alvast het leesplezier bij de leerlingen verhogen. Of dit initiatief ook daadwerkelijk een impact heeft op de verhoging van het rendement van het leesonderwijs valt af te wachten. Evenals voor Nederlands is het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie voornamelijk gebaseerd op een onderwijsleerpakket. De consequente bewaking van het onderwijsaanbod in relatie tot de leerplandoelen zorgt ervoor dat de domeinen van het leergebied wereldoriëntatie vrij evenwichtig en volledig benaderd worden. De recente invoering van een nieuw onderwijsleerpakket gaf echter geen aanleiding tot de studie van de uitgangspunten en didactische suggesties van het leerplan. Vooral in Piramide zijn niet alle leraren doordrongen van de visie van het leerplan en bestaan er grote verschillen in de wijze waarop de leerlingen een actieve en onderzoekende rol in het onderwijsleerproces toebedeeld krijgen. In beide vestigingen springen degelijk uitgewerkte en goedgekozen leeruitstappen in het oog. Ze vormen een waardevolle aanvulling bij het onderwijsaanbod, verhogen de werkelijkheidswaarde van een thema en bieden de leerlingen de mogelijkheid om verworven theoretische inzichten rond verkeer in de praktijk toe te passen en in te oefenen.

Wat de leerbegeleiding betreft, is het pedagogisch team in beperkte mate doordrongen van de bestaande zorgvisie. In de praktijk resulteert deze visie nog te weinig in een deskundige zorgwerking. In de planningsdocumenten van de groepsleraren zijn weinig sporen terug te vinden die wijzen op een doelgerichte en gedifferentieerde klasinterne ondersteuning. De zorginterventies door het zorgteam beogen zelden een handelingsgerichte aanpak op langere termijn. Kortom, de huidige leerbegeleiding is nog te weinig afgestemd op de behoeften van alle kinderen en op de kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Het pedagogisch team van Tilia heeft meer ervaring opgebouwd in de gerichte ondersteuning van leerlingen met specifieke noden.

Door een geringe aandacht voor formele en kritische zelfevaluatie gaan er in deze school heel wat kansen verloren om de aanwezige onderwijskwaliteit te optimaliseren. Een grondige reflectie over het onderwijskundig handelen en de onderwijskwaliteit is nog niet aan de orde. Deze bevindingen vormen nochtans een mogelijke input voor een nascholingsplan op middellange tot lange termijn. Momenteel is er een erg grote variatie in het aantal gevolgde individuele nascholingen. Om het vrije karakter van externe nascholing te doorbreken en om het professionaliseringsbeleid uit te bouwen, zijn duidelijke richtlijnen en verwachtingen noodzakelijk.

Samengevat kan worden gesteld dat in deze school de nodige dynamiek aanwezig is om gevolg te geven aan de geformuleerde aandachtspunten. Het inspectieteam vertrouwt erop dat het pedagogisch team onder de gedreven leiding van de directeur de huidige onderwijskwaliteit bestendigt en verder verhoogt. De inspectie verleent een gunstig advies.

2 DOORLICHTINGSFOCUS

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting selecteerde de onderwijsinspectie onderstaande leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen voor verder onderzoek.

De resultaten van de controle van de erkenningsvoorwaarden betreffende bewoonbaarheid, veiligheid en hygiëne, vindt u terug in een afzonderlijk verslag.

2.1 Leergebieden in de doorlichtingsfocus

Kleuteronderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

Lager onderwijs

Nederlands
wereldoriëntatie

2.2 Procesindicatoren of procesvariabelen in de doorlichtingsfocus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Begeleiding

Leerbegeleiding

3 RESPECTEERT DE SCHOOL DE ONDERWIJSREGLEMENTERING?

3.1 Respecteert de school de erkenningsvoorwaarden?

3.1.1 Voldoet de school aan de onderwijsdoelstellingen?

Het onderzoek naar het voldoen aan de onderwijsdoelstellingen levert voor de geselecteerde leergebieden het volgende op.

3.1.1.1 Kleuteronderwijs: Nederlands

Voldoet

Uit de observaties, de planningsdocumenten en de gevoerde gesprekken blijkt dat de leraren de ontwikkelingsdoelen voor Nederlands in voldoende mate nastreven. Het kindvolgsysteem schetst een duidelijk beeld over de verschillende deelvaardigheden binnen het leergebied Nederlands. Met de oprichting van taalgroepjes streeft de school naar een sterkere ondersteuning voor anderstalige of taalarme kleuters.

3.1.1.2 Kleuteronderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

De kleuterafdeling levert voldoende inspanningen om de ontwikkelingsdoelen voor wereldoriëntatie na te streven. De leraren integreren het aanbod voornamelijk in thema's die aansluiten bij de leef- en belevingswereld van de kleuters en zorgen voor een natuurlijke samenhang met de andere leergebieden. Meerdere initiatieven ondersteunen de zelfsturing van de kleuters. Hiermee geeft het team concrete invulling aan één van haar aandachtspunten binnen de algemene zorg.

3.1.1.3 Vaststellingen voor het kleuteronderwijs

Curriculum	De school hanteert een koepelgebonden doelenboek als referentiekader om het
Onderwijsaanbod	leer- en ervaringsaanbod te selecteren en/of te bewaken. Uit de gesprekken met
Referentiekader	de leraren en uit de planningsdocumenten blijkt dat de leraren op een
Planning	evenwichtige en sterk geïntegreerde wijze de leerplandoelen voor beide
Evenwichtig en volledig	leergebieden nastreven.
Samenhang	
Brede harmonische vorming	Voor de inhoudelijke invulling van de thema's vertrekken de leraren van een
Actief leren	brainstorming van mogelijke activiteiten waarbij ze de totale
	persoonlijkheidsontwikkeling van de kleuter niet uit het oog verliezen. Het is nog
	geen gewoonte om in deze fase van de planning een duidelijke relatie met de
	leerplandoelen te leggen.
	Er bestaan een aantal formele afspraken om het onderwijsleeraanbod tussen en
	over de leeftijdsgroepen heen op elkaar af te stemmen. De school voorziet
	wekelijks een overlegmoment tussen de leraren van eenzelfde leeftijdsgroep.
	Tijdens deze samenkomsten bespreken de leraren de invulling van het thema en
	gaan ze samen op zoek naar een rijk en gevarieerd activiteitenaanbod. In het
	kader van woordenschatverwerving en -verrijking garanderen
	woordenschatlijsten met themataal de graduele opbouw doorheen de
	verschillende leeftijdsgroepen. Ondanks de licht stijgende instroom van
	anderstalige kleuters zijn er nog geen afspraken over expliciete aandacht voor
	een gradueel opgebouwde school- en instructietaal.
	Door de thematische aanpak realiseren de leraren in belangrijke mate de
	horizontale samenhang. De activiteiten die specifieke leerplandoelen voor
	Nederlands en wereldoriëntatie vooropstellen, zijn veelal geïntegreerd in de
	klaswerking en vertonen een natuurlijke samenhang met andere leergebieden.

Sommige leraren zijn bijzonder vaardig om aspecten van ontluikend lezen en tijd op een speelse manier te integreren in dagelijks weerkerende activiteiten en laten geen gelegenheid onbenut om de taalontwikkeling bij de kleuters aan te wakkeren. De leraar bewegingsopvoeding streeft ernaar om de bewegingsactiviteiten maximaal te kaderen binnen het lopende thema.

Vooraf bij de oudere kleuters getuigen het klasbeeld en het activiteitsaanbod van een doelgerichte aandacht voor ontluikend lezen en schrijven. Het veelvuldig gebruik van pictogrammen, de aanwezigheid van woordbeelden in combinatie met prenten, het werken met stappenplannen, het letterboek, de lettermuur, samen met kleuters prentenboeken maken ... hebben een positieve invloed op de ontluikende geletterdheid.

Het boekenthema vormt dit schooljaar de rode draad doorheen het hele schoolleven. Prentenboeken en andere informatieve boeken krijgen een centrale plaats in de themawerking. De oudste kleuters bezoeken wekelijks de plaatselijke bibliotheek en krijgen hierbij geregeld specifieke opdrachten. Extra voorleesmomenten door het zorgteam bevorderen de omgang met boeken en verhalen en stimuleren de taalontwikkeling, het leesbegrip, de fantasie en de concentratie van de kleuter.

De meeste planningsdocumenten weerspiegelen een degelijk inhoudelijk aanbod waarbij de kleuters ruime kansen krijgen om waar te nemen, te exploreren en te experimenteren. Interactieve werk- en groeperingsvormen bevorderen de betrokkenheid en de actieve participatie van de kleuters én creëren bijkomende oefenkansen voor een actieve taalverwerving. De speelleerhoeken zijn vaak verrijkt met materialen die aansluiten bij het thema en prikkelen de kleuters om bijkomende ontdekkingen te doen. Gericht, betekenisvolle en uitdagende groepsopdrachten in combinatie met een kindgerichte en stimulerende begeleidingsstijl dragen bij tot de verwerving van specifieke kennis en vaardigheden.

De leraren besteden heel wat aandacht aan de ontwikkeling van de zelfsturing. Bij de jongste kleuters start dit met eenvoudige stappenplannetjes die vooral gericht zijn op de hygiënische redzaamheid. Bij oudere kleuters ondersteunen moeilijkere stappenplannen zelfstandige activiteiten voor koken en techniek. Verschillende organisatievormen bevorderen het 'leren kiezen'. Sommige leraren werken met 'moetjes en magjes', anderen introduceren een keuzebord, in een enkele klas werken de kleuters met een contractwerk ...

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

Met het oog op een efficiënte en meer evenwichtige spreiding van de onderwijstijd werd het tijdstip van de namiddagspeeltijd in aanloop naar de schooldoorlichting verplaatst. In het kader van een optimaal gebruik van de onderwijstijd mag verwacht worden dat de slaaptijd van de jongste kleuters sterk wordt ingekort.

Binnen haar schoolorganisatie stelt de school de samenstelling van heterogene kleutergroepen voorop. De praktijk geeft echter een ander beeld. In sommige kleutergroepen zitten beduidend meer risicokleuters of kleuters met specifieke noden dan in andere groepen.

Materieel beheer
Uitrusting

Alle klassen beschikken over een uitgebreid en aantrekkelijk aanbod van speel- en ontwikkelingsmaterialen. Met het oog op het verwerven van specifieke doelen

maken sommige leraren bijkomende ontwikkelingsmaterialen aan binnen het thema.

Prentenboeken zijn prominent in het klasbeeld aanwezig en ondersteunen het behandelde thema. In meerdere klassen kunnen de kleuters in de luisterhoek bijkomend genieten van verhalen of kunnen ze met gerichte opdrachten hun luistervaardigheid aanscherpen.

In alle klassen zijn er heel wat knutsel- en verbruiksmaterialen aanwezig waarmee kleuters ruime experimenteerervaringen kunnen opdoen.

Er zijn nog duidelijke groeimogelijkheden om zowel binnen de leeftijdsgroep als over de leeftijdsgroepen heen gradatie aan te brengen in de speelleermaterialen.

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Evenwichtig / representatief

Kindvolgsysteem

Op schoolniveau bestaan geen echte afspraken over de wijze waarop en de frequentie waarmee de vorderingen van de kleuters moeten opgevolgd worden. Het ontbreken van duidelijke richtlijnen resulteert in een grote discrepantie in de kwaliteit van de observatiegegevens. In sommige groepen beperken observatiegegevens zich tot enkele algemene vaststellingen per kind; in andere groepen zijn er gerichte observaties voor de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands voorhanden.

Het bestaande kleutervolgsysteem geeft een degelijk beeld van de totale ontwikkeling van de kleuter. Voor het leergebied Nederlands registreren de leraren hun bevindingen in verband met leesinitiatie en de taal- en spraakontwikkeling van de kleuter. Een aantal observatiegegevens waarmee leerplandoelen van het leergebied wereldoriëntatie beoogd worden, zijn terug te vinden bij Nederlands, bij wiskundige initiatie en bij de speel- en werkhouding.

Evaluatie

Rapporteringspraktijk

Interne / externe communicatie

De school hecht veel belang aan een goede en open communicatie met de ouders. Wekelijks worden de ouders gebriefd over het belangstellingsthema. Driemaal per jaar organiseert de school een individueel oudercontact. Tijdens deze overlegmomenten schetsen de leraren een beeld over de evolutie die een kleuter doormaakt.

Begeleiding

Leerbegeleiding

Beeldvorming

Zorg

Om een zicht te krijgen op de beginsituatie van de kleuters doen de groepsleraren een beroep op de informatie uit het kleutervolgsysteem en de overgangsgesprekken.

De groepsleraren hebben nog een weg af te leggen wat betreft de klasinterne differentiatie in het onderwijsaanbod en de preventieve en remediërende maatregelen voor taalzwakke kleuters of kleuters met een taalachterstand.

In het zorgteam van de kleuterafdeling zijn dit schooljaar heel wat nieuwe leraren aangesteld. Tot op het moment van de schooldoorlichting beperkten zorginterventies zich vooral tot het observeren van kleuters en de ondersteuning van de groepsleraar. Enkel bij de oudste kleuters vonden er meer doelgerichte interventies rond spreken plaats.

Met de oprichting van 'taalgroepjes' wil de school anderstalige kleuters en taalzwakke kleuters bijkomend ondersteunen. De zorgleraar stuurt deze taalgroepjes aan en stelt hierbij volgende doelstellingen voorop: de spreekdurf bij de kleuters verhogen, de woordenschat verruimen en het actief taalgebruik

stimuleren. Het 'taalschriftje' betreft de ouders nauwer bij deze werking en biedt hen de mogelijkheid om in te spelen op de klas- en zorgwerking.

Professionalisering	Door de invoering van het doelenboek zijn de leraren sterker vertrouwd met de
Deskundigheidsbevordering	leerplandoelen voor Nederlands en wereldoriëntatie. Een bijkomende studie van
Nascholingen	de didactische suggesties van het leerplan betekent ongetwijfeld een
	meerwaarde voor de huidige klaspraktijk.

3.1.1.4 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

De individuele resultaten van de leerlingen en de resultaten van het vervolgonderwijs tonen aan dat de meeste leerlingen de eindtermen voor dit leergebied bereiken. Analyse van het onderwijsaanbod op schoolniveau geeft een vrij evenwichtig aanbod voor de verschillende domeinen van het leergebied weer.

Curriculum	Om de leerplandoelen voor Nederlands te realiseren, maakt de school gebruik
Onderwijsaanbod	van eenzelfde onderwijsleerpakket in alle leerjaren. De leraren vertrouwen erop
Referentiekader	dat dit referentiekader voldoende garanties biedt om de totaliteit van alle
Planning	leerplandoelen na te streven.
Evenwichtig en volledig	Documentanalyse en gesprekken tonen aan dat meerdere leraren geregeld
Samenhang	lessen uit het onderwijsleerpakket laten wegvallen en eigen materialen
Brede harmonische vorming	toevoegen. Hierdoor ontstaat het risico dat het evenwicht en de volledigheid van
	het onderwijsaanbod enigszins worden verstoord. Bij weglating of toevoeging
	van eigen materialen maken de leraren niet de reflectie om de volledigheid en
	correlatie met het leerplan te bewaken.

Binnen het totale onderwijsleeraanbod komen diverse aspecten van de domeinen spreken, luisteren, lezen en schrijven aan bod. De doelgerichtheid van het aanbod kan echter nog aan belang winnen.

De school besteedt sinds enige tijd extra aandacht aan het communicatieve karakter van het taalonderwijs. Tijdens de weekopening en -afsluiting krijgen de leerlingen ruime mogelijkheden om hun mondelinge taalvaardigheid te ontwikkelen. Het is echter niet de gewoonte om hierbij specifieke doelen voor luisteren en spreken te selecteren. Uit de gesprekken met leraren blijkt dat tijdens deze momenten vaak sociale doelen primeren.

Vooraf bij de oudere leerlingen bieden actualiteitsonderwerpen en boekbesprekingen bijkomende mogelijkheden tot het aanwakken van de taalvaardigheid. In enkele klassen begeleiden de leraren dit proces stapsgewijs en krijgen de leerlingen achteraf gerichte feedback over de vooropgestelde doelen en aandachtspunten.

Door de tegenvallende resultaten voor lezen besliste de school om van deze deelvaardigheid een schoolprioriteit te maken. Met diverse leesinitiatieven wil het pedagogisch team het rendement van lezen - de ontwikkeling van de leesteknik en het leesbegrip én het toegepast lezen - verhogen. Het zorgteam stuurt dit proces aan en concentreert zich met het 'boekenproject' voornamelijk op de bevordering van het leesplezier. Leesstimulering krijgt van in het eerste leerjaar een belangrijk accent toebedeeld. De leeskaart, boekpromotie, voorleesmomenten door leraren en leerlingen, het aanbod van boeken in aansluiting bij de thema's van wereldoriëntatie, uitgebouwde en verzorgde klasbibliotheken ... ondersteunen dit initiatief. Met de geregelde bibliotheekbezoeken en de bibliobus willen de leraren het bezoek aan de

openbare bibliotheek laagdrempelig maken.

In een aantal klassen zetten de leraren sterk in op spellingonderwijs en plannen hiervoor een bijkomend onderwijsaanbod. Persoonlijke overtuigingen en/of bevindingen uit het verleden zijn hierbij meestal doorslaggevend. In een enkele klas stuurt een transparante beginsituatie het bijkomende spellingsaanbod.

De aandacht voor en de doelgerichtheid van het creatief schrijven zijn wisselend. In de meeste gevallen is het onderwijsleerpakket richtinggevend, maar er zijn ook leerkrachtgebonden initiatieven die de leerlingen uitdagen tot creatief en functioneel schrijven vanuit motiverende contexten. De wijze waarop in een aantal klassen de schrijfstrategische vaardigheden begeleid en ondersteund worden, roept vragen op.

De school is er nog niet echt in geslaagd om adequaat in te spelen op de toename van leerlingen die onvoldoende of niet vertrouwd zijn met de Nederlandse taal. Structureel ingebouwde taalactiviteiten met het oog op een versnelde en efficiënte verwerving van de schooltaal zijn nog niet aan de orde.

Het gebruik van een onderwijsleerpakket heeft een gunstige invloed op de verticale samenhang en bevordert een gelijkgerichte aanpak. Bijkomende schoolafspraken, afkomstig van de werkgroep taal, dragen bij tot een nog sterkere uniforme benadering en visuele voorstelling van de taalsystematiek.

Materieel beheer

*Uitrusting
Leermiddelen*

De school heeft een voldoende ruim aanbod aan leermiddelen en ondersteunende materialen om de doelstellingen van het leerplan in de praktijk om te zetten.

Het ruime boekenaanbod met aandacht voor fictie en non-fictie springt in het oog. Daarenboven beschikken een aantal klassen over een motiverend leesaanbod dat aansluit bij de interesse én het (soms erg lage) leesniveau van de leerlingen.

Doorheen de klassen is een samenhang terug te vinden in de referentieplaten voor Nederlands. In meerdere klassen van Piramide zijn de aangereikte taalstrategieën echter erg klein afgebeeld waardoor een functioneel klassikaal gebruik onmogelijk wordt.

Evaluatie

*Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing*

Om de vorderingen van de leerlingen in kaart te brengen, gebruikt de school vooral de methodegebonden toetsen en de toetsen van een leerlingvolgsysteem. De leraren gaan ervan uit dat de methodegebonden toetsen voldoende evenwichtig, valide en leerplangericht zijn.

Het gemis aan duidelijke, vooropgestelde criteria voor het domein spreken, draagt ertoe bij dat de evaluatie van deze deelvaardigheid niet doelgericht en in aansluiting met het leerplan gebeurt.

Evaluatie

*Rapporteringspraktijk
Evenwichtig / volledig*

In de huidige rapporteringspraktijk bestaat er geen echt evenwicht tussen de verschillende deelvaardigheden van het leerplan. Rapporten geven soms een overaccentuering voor spelling en taalbeschouwing weer.

Begeleiding

Op schoolniveau bestaan geen formele afspraken in verband met het maken van

Leerbegeleiding
Beeldvorming
Zorg

foutenanalyses. De wijze waarop de leraren inspelen op de specifieke noden van de klas of van de individuele leerlingen hangt sterk af van de deskundigheid van de leraar. Vooral in Piramide hebben een aantal leraren het moeilijk om adequaat in te spelen op de verschillen tussen de leerlingen en doen ze gemakkelijk een beroep op de ondersteuning van het zorgteam.

Het zorgteam brengt op een transparante wijze de resultaten voor spelling en technisch lezen in het leerlingvolgsysteem in kaart. De registratie van deze gegevens biedt een duidelijk beeld van de vorderingen van de individuele leerling en de resultaten op klasniveau. Voorlopig geven deze outputgegevens in beperkte mate aanleiding tot een adequate en systematische ondersteuning op kindniveau en tot verbeteracties op groeps- en schoolniveau.

De Analyse Van Individualiseringsvormen voor lezen (AVI) geeft op schoolniveau erg zwakke resultaten weer. De school kampt al langer met deze problematiek en heeft tot op heden nog geen adequate aanpak gevonden om het leesniveau bij de leerlingen te bevorderen. Een grondige bijsturing van de didactische aanpak en de organisatie van het leesonderwijs dringen zich op.

Het zorgteam volgt enkele leerlingen met hardnekkige leesproblemen op en biedt deze leerlingen meermaals per week bijkomende oefenkansen. Op schoolniveau gaat er (te)veel tijd en energie naar de registratie van hun bevindingen.

Leerlingen met een taal- of leerstoornis kunnen rekenen op aangepaste maatregelen.

Professionalisering
Deskundigheidsbevordering
Interne expertise
Nascholingen

In de school is een werkgroep taal actief. Deze werkgroep onderzoekt momenteel in welke mate de toetsen van het leerlingvolgsysteem correleren met de inhoud van het onderwijsleerpakket.

Op schoolniveau werd voorlopig nog geen tijd uitgetrokken voor de studie en de introductie van de nieuwe eindtermen/leerplandoelen voor Nederlands.

Kwaliteitszorg

Het pedagogisch team van Piramide is in mindere mate op de hoogte van de tegenvallende resultaten voor sommige onderdelen van een koepelgebonden eindtoets voor Nederlands. Het is nog geen gewoonte om deze outputgegevens grondig met het hele team te bespreken en te analyseren. Tegenvallende resultaten worden te gemakkelijk toegeschreven aan externe factoren. Het pedagogisch team van Tilia legt een meer kritische ingesteldheid aan de dag en gaat sneller op zoek naar mogelijke verbeteracties.

3.1.1.5 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet

Rekening houdend met de leerlingenpopulatie blijkt uit het werk en de resultaten van de leerlingen dat de lagere afdeling met zoveel mogelijk leerlingen de eindtermen bereikt. Ze besteedt zowel in haar onderwijsaanbod als in haar evaluatiepraktijk doelgericht aandacht aan de verschillende domeinen van het leergebied. Via verschillende initiatieven maakt de school werk van werkelijkheidsgericht onderwijs dat aansluit bij de leefwereld van de kinderen en kansen biedt tot actief leren.

Curriculum
Onderwijsaanbod
Referentiekader
Planning

Bij de planning en de invulling van het onderwijsaanbod hanteren de meeste leraren het recent ingevoerde onderwijsleerpakket als referentiekader. De school heeft de intentie om vanaf volgend schooljaar ook in het eerste leerjaar te

starten met dit pakket. Voorlopig laten de leraren van de jongste kinderen zich vooral inspireren door een educatief tijdschrift om hun onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie vorm te geven.

De leraren gaan ervan uit dat het onderwijsleerpakket een evenwichtig en volledig aanbod garandeert. Bij de keuze van dit pakket werd geen vergelijking gemaakt met het leerplan. De school ontwikkelde recent een systeem voor de bewaking van alle leerplandoelen uit de verschillende domeinen. Dit bewakingssysteem bevordert zowel de leerplangerichtheid als de samenhang van het aanbod. Het biedt evenwel nog geen garantie dat de aangeboden leerplandoelen door de leerlingen ook daadwerkelijk zijn verworven.

De planningsdocumenten en het leerlingenwerk wijzen op doelgerichte aandacht voor de verschillende domeinen van het leergebied. Sommige leraren zijn zich ervan bewust dat het domein techniek sterker aan bod kan komen. Uit de documentanalyse en de gesprekken blijkt dat leerlingen tijdens de lessen en de uitstappen niet alleen kennismaken met de theoretische aspecten van de domeinen techniek en verkeer, maar ook voldoende kansen krijgen om praktische vaardigheden te oefenen.

Bij de jongste kinderen werken de leraren hoofdzakelijk met thema's waarin doelen uit verschillende domeinen van wereldoriëntatie aan bod komen. In de daaropvolgende leerjaren evolueert het aanbod gradueel naar meer domeinspecifieke thema's. Bij de oudste leerlingen ligt de klemtoon daardoor op een eerder cursorische aanpak met beperkte aandacht voor doelen uit andere domeinen.

Om tegemoet te komen aan de didactische suggestie van het leerplan, proberen de leraren in enkele zelfontwikkelde thema's meer werk te maken van een geïntegreerde aanpak door het onderwerp vanuit verschillende invalshoeken te benaderen.

Leraren bewerkstellingen de horizontale samenhang tussen wereldoriëntatie en andere leergebieden zoals Nederlands en muzische vorming.

In een aantal klassen valt de doelgerichte integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen leren leren en ICT binnen het leergebied wereldoriëntatie op.

Verschiedende initiatieven illustreren het belang dat de school hecht aan werkelijkheidsgericht onderwijs. In de bovenbouw gaat er gerichte aandacht naar actualiteit. Om het onderwijs te verlevendigen doen leraren soms een beroep op experts en grijpen ze gebeurtenissen uit de leefwereld van de kinderen aan om abstracte maatschappelijke verschijnselen en mechanismen begrijpbaar te maken. Illustratief hiervoor is de concrete uitwerking van het thema van de verkiezingen.

Daarnaast zijn er de frequente en gevarieerde themagebonden leeruitstappen of meerdaagse extra-murosactiviteiten waarin kinderen bijkomende kansen krijgen om zelf te exploreren, te experimenteren, actief te leren en praktische vaardigheden in te oefenen. De oudste leerlingen maken via bezoeken aan middelbare scholen en het beroepenhuis kennis met de keuzemogelijkheden in het vervolgonderwijs.

Uit het leerlingenwerk blijkt dat sommige opdrachten gericht zijn op het stimuleren van brongebruik en onderzoeksvaardigheden zoals waarnemen en

proefjes uitvoeren. In een aantal klassen doen leraren een beroep op werkvormen die het zelfgestuurd en actief leren bevorderen zoals hoekenwerk of contractwerk. In Tilia zijn de leerlingen meer vertrouwd met coöperatief groepswork.

Curriculum
Onderwijsorganisatie
Onderwijstijd

De beschikbare onderwijstijd wordt in een aantal klassen niet optimaal aangewend. Lestijden voor wereldoriëntatie zijn niet in elke klas efficiënt ingeroosterd. In sommige klassen vervallen geregeld bepaalde lestijden om praktische redenen of omdat ze in de praktijk systematisch besteed worden aan andere leergebieden. In de onderbouw verenigen sommige leraren wereldoriënterend onderwijs nog te veel tot taal- of woordenschatlesjes.

Materieel beheer
Uitrusting
Leermiddelen

De school beschikt over voldoende adequaat materiaal om de leerplandoelen voor wereldoriëntatie na te streven en biedt leerlingen de kans om actief te leren werken met verschillende informatiebronnen.

Het behandelde thema is in meerdere klassen duidelijk aanwezig in het klasbeeld. In de meeste bezochte klassen zijn de noodzakelijke tijd- en ruimtekaders aanwezig en op elkaar afgestemd. Soms zijn ze verlevendigd met prenten of korte teksten. In verscheidene klassen wordt de actualiteit in beeld gebracht aan de klaswand. Doordat een koppeling met de aanwezige tijd- of ruimtekaders doorgaans ontbreekt, gaan kansen verloren om deze kaders functioneel te gebruiken en om verbanden te leggen tussen verschillende domeinen van het leergebied.

Evaluatie
Evaluatiepraktijk
Evenwichtig / representatief
Gericht op bijsturing

In hun evaluatiepraktijk baseren de leraren zich vooral op het afnemen van methodegebonden toetsen, die ze soms aanvullen met eigen vragen of zelfgemaakte tussentijdse toetsen. De leraren maken weinig gebruik van alternatieve evaluatievormen.

Doordat het accent eerder ligt op de evaluatie van kennis en cognitieve vaardigheden worden praktische vaardigheden minder naar waarde geschat. Met de oudste leerlingen neemt de school deel aan het fietsexamen. Enkele leraren voorzien tijdens de summatieve toetsen bijkomende opgaven die peilen naar inzicht.

Positief is de ruimte voor openboekvragen in de toetsen. Op die manier kunnen aspecten van brongebruik en van de informatieverwerkingscapaciteiten van leerlingen in beeld gebracht worden.

Om tegemoet te komen aan het zwakke leesniveau van een aantal leerlingen, lezen leraren de opgaven uit de toetsen voor. Onder meer door het bestraffen van spellingsfouten bestaat het risico dat de validiteit en de betrouwbaarheid van toetsen over wereldoriëntatie in het gedrang komen bij taalzwakke leerlingen.

De leerlingen van het zesde leerjaar participeren aan de koepelgebonden eindtoetsen. Er is een discrepantie tussen de prestaties van leerlingen op de eigen en methodegebonden toetsen en op de koepelgebonden toetsen. De school zoekt nog niet gezamenlijk naar een verklaring voor deze discrepantie. De meeste leraren wijten dit aan de sterk talig gerichte opdrachten binnen de koepelgebonden eindtoetsen. Enkele uitzonderingen zoeken verklaringen in de eigen onderwijs- en evaluatiepraktijk.

Evaluatie Rapporteringspraktijk Evenwichtig / volledig Interne / externe communicatie	Door het ontbreken van een gezamenlijke visie is er geen gelijkgerichte rapportering over wereldoriëntatie doorheen de hele school. De rapportering varieert van een algemeen cijfer tot een cijfer per domein. De wijze van rapportering weerspiegelt daarbij niet altijd wat tijdens het onderwijsleerproces aan bod kwam. Over het algemeen is de rapportering beknopt, waardoor het voor ouders moeilijk is om een zicht te krijgen op de vorderingen van hun kind voor dit leergebied. Verrijkend is de ruimte voor specifieke feedback van de leraar, de aandacht voor aspecten van werkhouding en van de sociale en emotionele ontwikkeling in het rapport.
Begeleiding Leerbegeleiding Beeldvorming Zorg	Het leerlingvolgsysteem geeft een beschrijving van de leerhoudingen en vermeldt per trimester het totaalpercentage voor wereldoriëntatie van het rapport. Vanuit het domein mens is er tijdens de lessen aandacht voor sociale vaardigheden. De school zet zorgleraren in om leerlingen met sociaal-emotionele problemen te ondersteunen en de sociale relaties met hun klasgenoten te verbeteren. De keuze van 'respect' als jaarthema, acties rond pestgedrag samen met het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB), het splitsen van speeltijden en de invoering van een incidentenblad bewerkstelligen een positief en veilig school- en klasklimaat en bevorderen het welbevinden van leerlingen.
Professionalisering Deskundigheidsbevordering Nascholingen	Tijdens voorbije pedagogische studiedagen besteedde de school aandacht aan het domein techniek. Er vond verder nog geen systematische studie plaats van de vernieuwde leerplannen.
Kwaliteitszorg	De leraren van de oudste leerlingen evalueren en bespreken de resultaten op de koepelgebonden toetsen samen met de pedagogisch begeleider. In Piramide stroomt deze informatie minder door naar de collega's van de andere leerjaren. Naar aanleiding van de zwakkere resultaten op deze koepelgebonden toetsen stuurde het pedagogisch team van Tilia het aanbod voor de domeinen tijd en ruimte bij. In Piramide zijn leraren niet op de hoogte van specifieke verbeteracties. Ze gaan ervan uit dat het nieuwe onderwijsleerpakket in de toekomst zal bijdragen tot betere resultaten.

3.1.2 Voldoet de school aan de overige erkenningsvoorwaarden?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde erkenningsvoorwaarden levert het volgende op.

Onderzochte erkenningsvoorwaarde	ja, neen
Leeft de school de bepalingen na over de taalregeling in het onderwijs? (decreet bao - art. 62,6°)	ja
Neemt de school de reglementering inzake vakantieperioden en de aanwending van de onderwijstijd, zoals bedoeld in artikel 50 in acht? (decreet bao - art. 62,8°)	ja
Heeft de school een beleidscontract of beleidsplan met een centrum voor leerlingenbegeleiding waarin de vereiste bepalingen zijn opgenomen? (decreet bao - art. 62,10°)	ja
Wordt de officiële school begeleid door de begeleidingsdienst van het GO!, OVSG of POV? (decreet bao - art. 62,§2,4°)	ja

3.2 Respecteert de school de overige reglementering?

Het onderzoek naar het voldoen aan de geselecteerde reglementering levert het volgende op.

Onderzochte regelgeving	ja, neen
Is er een schoolreglement waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 37)	ja
• geldelijke en niet-geldelijke ondersteuning die niet afkomstig is van de Vlaamse gemeenschap en de rechtspersonen die ervan afhangen	ja
• de bijdrageregeling	ja
• de engagementsverklaring tussen de school en de ouders waarin wederzijdse afspraken worden opgenomen over het oudercontact, voldoende aanwezigheid, vormen van individuele leerlingenbegeleiding en het positieve engagement ten aanzien van de onderwijstaal	ja
• de afspraken in verband met het rookverbod	ja
• het orde- en tuchtreglement van de leerlingen met inbegrip van de beroepsmogelijkheden	ja
• de procedures volgens welke getuigschriften worden toegekend	ja
• de procedure volgens welke beroep kan worden ingediend tegen een beslissing van de klassenraad met betrekking tot het getuigschrift	ja
• bepalingen in verband met het recht op onderwijs aan huis	ja
• richtlijnen inzake afwezigheden en te laat komen	ja
• afspraken in verband met huiswerk, agenda's en rapporten	ja
• de wijze waarop de leerlingenraad in voorkomend geval wordt samengesteld	ja
Is het schoolreglement conform het inschrijvingsrecht? (decreet bao - art. 37)	ja
Is er een schoolwerkplan waarin de verplichte bepalingen correct zijn opgenomen? (decreet bao - art. 47)	ja
• de omschrijving van het pedagogisch project zijnde het geheel van fundamentele uitgangspunten dat het schoolbestuur voor de school vastlegt	ja
• de organisatie van de school en voornamelijk de indeling in leerlingengroepen	ja
• de wijze waarop de school het leerproces van de leerlingen beoordeelt en daarover rapporteert	ja
• de voorzieningen in het gewoon onderwijs voor leerlingen met een handicap of die leerbedreigd zijn, inclusief de werkvormen met andere scholen van gewoon/buitengewoon onderwijs	ja
• de wijze waarop de school via haar zorg- en gelijke onderwijskansenbeleid werkt aan de optimale leer- en ontwikkelingskansen van al haar leerlingen	ja
Bezorgt de school de verplichte informatie aan de ouders correct bij de eerste inschrijving? (decreet bao - art. 28)	ja
Zorgt de school voor een correcte invulling van het zorgbeleid? (decreet bao - art. 153 septies, enkel van toepassing binnen een scholengemeenschap)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, is er dan een individueel werkplan voor de leerling? (BVR personeelsformatie)	ja
Indien de school onthaalonderwijs voor anderstalige leerlingen organiseert, voorziet ze dan voor de leerkrachten nascholing taalvaardigheid en sociale integratie? (BVR personeelsformatie)	ja
Respecteert de school de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	neen
Bewaart de school de bepaalde lijsten, notulen en dossiers met betrekking tot het getuigschrift? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Verloopt het afleveren van attesten aan leerlingen die geen getuigschriften krijgen, correct? (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998)	ja
Respecteert de school het recht op 28 lestijden per week? (decreet bao - art. 28)	ja
Heeft de school overlegd of onderhandeld in het lokaal comité over een 29ste lestijd? (decreet bao - art. 28)	ja

4 BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of procesvariabelen levert het volgende op.

4.1 Professionalisering

De school staat voor de kwaliteitsbewaking van deze indicator aan het begin van een ontwikkelingsproces.

4.1.1 Deskundigheidsbevordering

Motivering

De school ontwikkelde nog geen doelgerichte en gedragen visie op deskundigheidsbevordering. Ze beschikt over een summier nascholingsplan dat in hoofdzaak verwijst naar wettelijke bepalingen en naar elementen uit de functiebeschrijvingen over nascholing. Er worden geen duidelijke criteria, richtlijnen of prioriteiten voor nascholing vooropgesteld.

Uit een bevraging blijkt dat de meeste teamleden behoefte hebben aan nascholing. Het intern leiderschap toont zelf een grote nascholingsbereid voor zowel organisatorische als onderwijskundige aspecten. Ook de meeste teamleden geven in de gesprekken aan nascholingsbereid te zijn, maar dit staat enigszins in contrast met de lage, individuele participatiegraad aan externe nascholingen.

Teamgerichte nascholingen vinden voornamelijk plaats tijdens pedagogische studiedagen en worden geregeld ingevuld vanuit het aanbod van de koepel. Het schoolbeleid consulteert soms de teamleden om het onderwerp van een pedagogische studiedag te bepalen. Teamleden geven aan daarbij voldoende inspraak te krijgen.

Wat betreft de individuele professionalisering van de teamleden opteert het intern leiderschap voor vraaggerichte nascholing op eigen initiatief. Teamleden zijn voldoende op de hoogte van het brede nascholingsaanbod. De directeur stimuleert individuele teamleden tot professionalisering door hen soms gerichte informatie te bezorgen over externe nascholingsinitiatieven die aansluiten bij hun functie of individuele behoeften. Door het vrijblijvende karakter is er een erg grote variatie in het aantal gevolgde individuele nascholingen.

Het zorgplan beveelt aan dat de teamleden zich voortdurend professionaliseren op het vlak van zorg voor het toenemende aantal leerlingen met behoefte aan extra ondersteuning. Bovendien geven nogal wat teamleden in de behoeftebevraging aan daartoe vragende partij te zijn. Toch blijkt een aantal teamleden onvoldoende gebruik te maken van externe nascholingsmogelijkheden over zorg. De school beschikt wel over een orthotheek die door teamleden kan geraadpleegd worden.

Na een periode van verplicht hospiteren is er in het team een cultuur van openheid ontstaan om van elkaar te leren. Er is spontane interne expertise-uitwisseling via hospiteren, collegiale consultatie en samenwerking. De directeur attendeert het team op een interessante 'site van de week'. Ook de oprichting van leergebiedgebonden werkgroepen, waarin de kleuterafdeling en de beide lagere afdelingen vertegenwoordigd zijn, creëert mogelijkheden voor interne deskundigheidsbevordering. De school benut de deskundigheid van teamleden door hen gericht in te zetten voor domeinen waarin ze een specifieke expertise hebben.

Inzichten, vaardigheden en materiaal verworven tijdens gevolgde individuele nascholingen, uit geraadpleegde literatuur of in interne werkgroepen worden informeel en soms ook formeel verspreid. De formele uitwisseling gebeurt via het maken van samenvattingen of via rapportering op

personeelsvergaderingen.

Door de invoering van de wekelijkse elektronische nieuwsbrieven van de directeur ervaren de teamleden een evolutie naar een meer evenwichtige verdeling tussen praktisch-organisatorische en onderwijskundige agendapunten op de personeelsvergaderingen.

Ten behoeve van nieuwe teamleden ontwikkelde de school een uitgebreid vademecum over de verschillende facetten van het schoolleven. Nieuwe personeelsleden worden aanvankelijk opgevangen, geïnformeerd en ingewerkt door de directeur en de beleidsondersteuner. Zij kunnen daarenboven rekenen op ondersteuning van hun naaste collega's.

Er is geen doelgerichte evaluatie van de kwaliteit en de effecten van interne en externe professionaliseringsinitiatieven. Effecten van nascholing en begeleiding worden niet systematisch in kaart gebracht of structureel opgevolgd.

De school kent geen formele evaluatiecultuur. Daardoor beschikt ze niet over een sterkte-zwakke analyse op schoolniveau die nodig is om schoolprioriteiten te formuleren en te integreren in een gefaseerd nascholingsbeleid. De directeur organiseert slechts uitzonderlijk evaluatiegesprekken met individuele teamleden. Mede als gevolg daarvan worden kansen gemist om het vrijblijvende karakter van externe nascholing te doorbreken en om een professionaliseringsbeleid uit te bouwen dat meer gericht inspeelt op het functioneren van teamleden en hun specifieke nascholingsbehoeften.

4.2 Begeleiding

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor doelgerichtheid.

4.2.1 Leerbegeleiding

Motivering

De school beschikt over een degelijk uitgeschreven zorgplan dat ruime mogelijkheden schept voor een intentioneel en gestructureerd zorgbeleid op school-, leraren- en kindniveau. Het zorgplan schetst een duidelijk beeld van de visie en de verwachtingen die de school bij de begeleiding van haar leerlingen vooropstelt.

Kwaliteitsonderwijs waarbij alle leerlingen optimale ontwikkelingskansen krijgen, vormt het uitgangspunt binnen de hele zorgwerking. Het creëren van een krachtige leeromgeving is één van de aandachtspunten die de school vooropstelt. Zowel in de kleuter- als de lagere afdeling slagen meerdere leraren erin om binnen een positief klasklimaat een motiverende leeromgeving te scheppen waarin kleuters en leerlingen betekenisvolle opdrachten kunnen uitvoeren en leerinhouden kunnen verwerven.

Een gradueel uitgewerkt kleutervolgsysteem geeft duidelijke informatie weer over de wijze waarop een kleuter zich ontwikkelt. Meermaals per jaar maken de leraren een inschatting van het welbevinden, de betrokkenheid en de competenties van elke kleuter. Meerdere leraren baseren zich hierbij op de observatiegegevens die ze in aansluiting bij de activiteiten noteerden. In enkele kleuterklassen geven deze bevindingen aanleiding tot een gerichte ondersteuning van de kleuter en/of doelgerichte activiteiten. Er zijn hiervan echter weinig sporen in de planningsdocumenten terug te vinden. Gerichte observaties in aansluiting bij vooraf afgebakende doelen kennen nog een groeimarge.

Met momentane observaties, het leerlingenwerk, methodegebonden toetsen, genormeerde testen en het leerlingvolgsysteem volgen de leraren van de lagere afdeling de leervorderingen van de leerlingen op. Deze beeldvorming resulteert echter niet in de afbakening van een heldere zorgvraag en een systematische hulpverlening voor kinderen met specifieke noden. De school voert nog geen zorgbeleid waarbij vanuit de beginsituatie specifieke doelen worden geselecteerd, doelgerichte acties worden vastgelegd, interventies

worden opgevolgd en geëvalueerd en indien nodig bijgestuurd.

De rol van de leraar als eerstelijnszorgverstreker in Piramide is eerder bescheiden. Enkele leraren integreren consequent en doelgericht ondersteunende activiteiten voor zwakkere leerlingen. Anderen beschikken daarentegen niet over voldoende vaardigheden om op een systematische en efficiënte wijze een doeltreffende, klasinterne differentiatie uit te werken. Klassikale instructiemomenten monden nog vaak uit in individuele werkmomenten waarbij de leraar een begeleidende of controlerende functie heeft.

Volgens schoolafpraak duiden de leraren preventieve en remediërende initiatieven aan in de planningsdocumenten. In de praktijk leidt deze afspraak echter niet tot een systematisch opgezette en intentionele ondersteuning van de leerlingen. Een aantal leraren hebben het nog moeilijk met de correcte invulling van preventieve en remediërende zorginitiatieven.

In de lagere afdeling beperkt differentiatie zich in hoofdzaak tot het aanbod dat in de onderwijsleerpakketten voor Nederlands en wiskunde is voorzien. In een aantal klassen benutten de leraren hoeken- en contractwerk om een meer gedifferentieerd onderwijsaanbod op maat van de leerling aan te bieden. Sommige leraren maken van deze zelfstandige werkmomenten gebruik om klasintern te remediëren.

De huidige werking van het zorgteam mist een structurele, doelgerichte en planmatige aanpak en is voor verbetering vatbaar. De ondersteuning door het zorgteam is veeleer vraaggestuurd en gaat niet echt uit van een heldere analyse op kind- en klasniveau. De frequentie en de kwaliteit van de vraag zijn deels afhankelijk van de zorggevoeligheid van de leraar. In de praktijk doen de groepsleraren nog vaak een beroep op de zorgleraren voor interventies die gericht zijn op een momentane hulpverlening. Hierdoor richten deze zorginterventies zich voornamelijk op symptoombestrijding op korte termijn en zelden op een handelingsgerichte aanpak op langere termijn.

Het inspectieteam spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop de school zich openstelt voor alle kinderen. De school engageert zich om meerdere kinderen met een beperking en/of leer- en opvoedingsmoeilijkheden les te laten volgen met hulp vanuit het buitengewoon onderwijs. Deze vorm van geïntegreerd onderwijs vraagt een bijkomend engagement van de leraren maar betekent volgens een aantal van hen een meerwaarde voor hun eigen onderwijspraktijk.

Het procentueel aantal leerlingen dat een jaartje overdoet, ligt in deze school hoger dan in andere scholen met een vergelijkbare leerlingeninstroom. 'Zittenblijven' wordt meermaals naar vorgeschoven als de beste remediëringsregel. De school heeft weinig ervaring met individuele leertrajecten en/of curriculumdifferentiatie. Nochtans staat in de zorgvisie te lezen dat curriculumdifferentiatie een belangrijke sleutel is om zorgbreed onderwijs te organiseren. Een relevant aantal leerlingen volgt externe ondersteuning.

Voorlopig slaagt de school er niet in om op een doeltreffende wijze invulling te geven aan het zorgplan. Ze wijdt dit aan het vertrek van de zorgcoördinator en de vele personeelsswissels in het zorgteam. Het inspectieteam stelt zich vragen over de wijze waarop de zorgvisie tot stand gekomen is én gedragen wordt door alle teamleden. De complexe organisatiestructuur en de versnippering van de zorguren bemoeilijken eveneens een efficiënt en adequaat zorgbeleid.

De zorgcoördinator verzorgt de contacten en de overlegmomenten tussen de school, de ouders en de externe hulpverleners en coördineert het tweewekelijks zorgoverleg tussen alle zorgleraren waarbij praktische zaken heel wat tijd in beslag nemen. De samenwerking met het CLB en externe hulpverleners verloopt vlot.

De school heeft haar zorgwerking en de effecten ervan op kind- en schoolniveau nog niet grondig en kritisch geëvalueerd. Het zorgteam stelt zich weinig vragen bij efficiëntie, de kwaliteit en het rendement

van de huidige zorgwerking. Het ontbreken van een kritische en formele zelfevaluatie en de aftoetsing van de huidige zorgwerking aan actuele inzichten verklaren de beperkt doelgerichte en planmatige aanpak van het zorgbeleid.

Persoonlijk interesse van de leraar en de aanwezigheid van leerlingen met specifieke noden geven in een aantal gevallen aanleiding tot individuele nascholing en expertise-uitwisseling met scholen voor buitengewoon onderwijs. Observatie in de klassen en gesprekken met leraren tonen aan dat deze individuele nascholingen bijdragen tot de verhoging van de expertise van de individuele leraar en dat ze een duidelijke meerwaarde betekenen voor de pedagogisch-didactische aanpak.

5 ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op.

De directeur stuurt, kanaliseert en geeft in sterke mate inhoud aan de hele schoolwerking. Ze wordt hierin bijgestaan door de beleidsondersteuner die tevens zorgcoördinator is. Een duidelijke afbakening van verantwoordelijkheden en bevoegdheden draagt bij tot een efficiënter beleid en creëert een sfeer van vertrouwen. De directeur neemt de rol van evaluator op, terwijl de beleidscoördinator instaat voor de coaching en ondersteuning van de leraren.

De ruime ervaring en grote inzet van de directeur zorgen ervoor dat het hele schoolleven in goede banen wordt geleid. De directeur slaagt erin om voeling te houden met alle ontwikkelingen in de school en vindt persoonlijke contacten met kinderen erg belangrijk. Ondanks haar drukke agenda maakt ze er een prioriteit van om aanwezig te zijn op oudercontacten waarbij leerlingen besproken worden waarvan de leer- en opvoedingssituatie niet verloopt zoals verwacht.

Uit het onderzoek naar het algemeen beleid blijkt dat deze school nood heeft aan visieontwikkeling. Het pedagogisch team werkt niet echt vanuit een gezamenlijk gedragen en ontwikkelde visie op onderwijs. In de klaspraktijk komt eveneens tot uiting dat de visie van de verschillende leerplannen weinig inspirerend is om inhoud en sturing te geven aan het onderwijsaanbod.

Sommige vernieuwingen en/of verwachtingen van het intern leiderschap vinden moeizaam hun weg naar de klaspraktijk. In een aantal gevallen kan dit verklaard worden vanuit een eerder top-downgericht beleid. Met de oprichting van werkgroepen wil de directeur een breder draagvlak creëren en het participatief beleid bevorderen. Verschillende werkgroepen buigen zich over onderwijskundige en organisatorische processen op school, maar missen voorlopig nog een doelgerichte aansturing en uitwerking. Hierdoor blijven effecten soms achterwege.

Om de implementatie van vernieuwde onderwijskundige inzichten te bevorderen, zijn gerichte druk en ondersteuning van leraren die moeilijkheden ondervinden of niet de nodige verantwoordelijkheid aan de dag leggen, vereist. Formele klasbezoeken met vooraf afgebakende doelstellingen dragen bij tot een meer gerichte en objectieve beeldvorming en inschatting over de onderwijskwaliteit.

Het intern beleid heeft nog geen adequate strategie uitgewerkt om op een systematische wijze de onderwijskwaliteit te onderzoeken en te bewaken. Door een beperkte aandacht voor formele en kritische zelfevaluatie gaan er kansen verloren om de aanwezige onderwijskwaliteit te optimaliseren. De beschikbare outputgegevens worden te weinig en onvoldoende grondig op schoolniveau besproken en geanalyseerd. Tegenvallende resultaten worden te snel aan externe factoren toegeschreven waardoor noodzakelijke bijstellingen niet worden overwogen.

De school beschikt over voldoende beleidskracht om in de toekomst correcte invulling te geven aan het geformuleerde tekort in verband met de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift. Het inspectieteam plant hiervoor geen opvolgingscontrole.

De school bevindt zich in een beginfase om een talenbeleid, geënt op de veranderende leerlingenvoetstroom, uit te werken. Op uitvoeringsniveau bestaan er een aantal gewaardeerde initiatieven zoals de boekpromotie, het veilig en talig klasklimaat, het taalgroepje en het taalschriftje voor ouders van anderstalige en/of taalzwakke kleuters, die het taalvaardigheidsonderwijs ondersteunen.

Op basis van de noden van leerlingen stelde de school eerder korte termijndoelen voorop om de gelijke onderwijskansen te garanderen voor alle leerlingen en in het bijzonder voor de leerlingen die SES-lerstijden genereren. Een aantal acties voornamelijk op leerlingen- en schoolniveau in het kader van de verhoging van de taalvaardigheid en van het sociaal-emotioneel welbevinden sluit aan bij de

vooropgestelde doelen. De formele evaluatie van de effecten gebeurde alsnog eerder beperkt. Teamleden verwoordden een positief effect van een aantal acties. De deskundigheidsbevordering van alle teamleden betreffende het gelijkekansenonderwijs kent nog een groeimarge.

6 STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

6.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- De sfeervolle klasinrichting met verrijkte speelleerhoeken en het gevarieerd aanbod van ontwikkelingsstimulerende speelleermaterialen vooral bij de oudere kleuters.
- De graduele opbouw van de kalenders in de kleuterafdeling en het geïntegreerde gebruik ervan.
- De praktische organisatie van het kleuteronderwijs waardoor kleuterinitiatief, zelfontdekkend leren en zelfsturing in een aantal klassen maximale kansen krijgen.
- De geïntegreerde benadering voor ontluikend lezen in de kleuterafdeling en de opgestarte initiatieven voor het bevorderen van het leesplezier in de hele basisschool.
- De systematische bewaking van het onderwijsaanbod voor alle domeinen van het leergebied wereldoriëntatie in de lagere afdeling.
- De intentionele aandacht voor actualiteit bij de oudere leerlingen waardoor bijkomende oefenkansen voor luisteren en spreken ontstaan.
- De frequente schooluitstappen die een waardevolle aanvulling vormen bij het leerproces en waarbij leerinhouden sterker toepassingsgericht en meer vanuit verschillende invalshoeken benaderd worden.
- De kwaliteitsvolle en doelgerichte integratie van de leergebiedoverschrijdende eindtermen in een aantal klassen van de kleuterafdeling en in Tilia

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- De degelijk uitgewerkte zorgvisie waarbij expliciete aandacht gaat naar de omschrijving van mogelijke leer- en ontwikkelingsstoornissen.
- De uitwerking van het 'taalschriftje' in aansluiting bij de behandelde klasthema's dat bijkomende mogelijkheden biedt om samen met ouders de taalvaardigheid van kleuters te verhogen.
- Het gradueel uitgebouwde kleutervolgsysteem dat een mogelijke leidraad biedt voor de brede observatie van alle ontwikkelingsaspecten van de kleuter.
- De aanwezige openheid bij de meeste leraren voor collegiale consultatie en hospiteren.
- De grote nascholingsbereidheid van het intern leiderschap aangaande onderwijskundige en organisatorische aspecten van het schoolleven.

Wat betreft het algemeen beleid

- De grote inzet van de directeur om het hele schoolleven in goede banen te leiden en de ruime bereikbaarheid voor alle schoolparticipanten.
- Het gedreven en richtinggevend leiderschap met aandacht voor de uitbouw van een ondersteunend netwerk en het streven naar een sterker participatief beleid.

6.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- In het kader van taalvaardigheidsonderwijs de bestaande streefwoordschatlijsten, die voornamelijk focussen op themataal, uitbreiden met school- en instructietaal.
- Bij terugkerende communicatieve situaties in de lagere afdeling gericht doelen afbakenen voor luisteren en spreken.
- In alle klassen doelgericht activiteiten rond creatief schrijven plannen en uitvoeren tijdens het onderwijsleerproces.
- De kwaliteit van het leesonderwijs kritisch analyseren en met het oog op de noodzakelijke verhoging van het rendement hieraan adequate en weloverwogen acties koppelen.
- Conform het leerplan en in aansluiting bij resultaten van externe en genormeerde toetsen de onderwijstijd voor de verschillende domeinen van het leergebied Nederlands evenwichtig verdelen.

- In een aantal klassen van zowel de kleuter- als lagere afdeling het onderwijsaanbod voor wereldoriëntatie effectief laten overeenstemmen met de afgebakende leerplandoelen.
- Op schoolniveau afspraken maken over de evaluatie en de rapportering voor de leergebieden in de focus.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- Met het oog op een adequate ondersteuning en begeleiding van kleuters gerichte observaties in aansluiting bij vooraf afgebakende doelen plannen.
- Vooral in Piramide de deskundigheid van de leraren omtrent de organisatie en de kwalitatieve invulling van de eerstelijnszorg optimaliseren.
- Het rendement van de tweedelijnszorg verhogen zodat alle kinderen kunnen rekenen op een in de tijd gespreide, adequate, handelings- en doelgerichte ondersteuning in aansluiting bij hun specifieke noden.
- De gehanteerde visie rond zittenblijven én de organisatie en het effect van het gevoerde zorgbeleid kritisch analyseren en op basis van actuele inzichten bijsturen.
- Duidelijke afspraken maken in verband met de verwachtingen rond individuele nascholingen.
- Een nascholingsbeleid uitwerken dat aansluit bij een formele sterkte-zwakteanalyse en waarbij schoolprioriteiten een gefaseerde uitwerking krijgen op middellange termijn.

Wat betreft het algemeen beleid

- Investeren in een gezamenlijke visievorming waarbij de uitgangspunten van de leerplannen richtinggevend zijn.
- Duidelijke verwachtingen en doelen vooropstellen bij leergebiedgerelateerde werkgroepen
- Coaching en evaluatie formaliseren en uitbreiden naar alle personeelsleden binnen de school.
- De opvolging van gemaakte afspraken en/of vernieuwingen niet beperken tot de controle van planningsdocumenten maar de daadwerkelijke uitvoering en impact op de klaspraktijk nagaan.
- In het kader van de interne kwaliteitszorg de outputgegevens grondig analyseren, mogelijke oorzaken voor tegenvallende resultaten in kaart brengen en doelgerichte acties opzetten.

6.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de regelgeving

- De correcte uitvoering van de voorgeschreven procedure die leidt tot het afleveren van een getuigschrift (decreet bao - art. 53-57 en BVR van 24-11-1998).

7 ADVIES EN REGELING VOOR HET VERVOLG

7.1 Onderwijsdoelstellingen: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de erkenningsvoorwaarde 'voldoen aan de onderwijsdoelstellingen':

GUNSTIG

voor het kleuteronderwijs en lager onderwijs.

7.2 Overige erkenningsvoorwaarden: advies en regeling voor het vervolg

In uitvoering van het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor de overige erkenningsvoorwaarden:

GUNSTIG

Namens het inspectieteam	Voor kennisname
Hilde Bosmans de inspecteur-verslaggever	Naam: het bestuur of zijn gemandateerde
Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling	